

JOULU

Lumisella massarinteellä on valaistuja, pieniä mökkejä. Yksi on laskettelukeskuksen ravintola. Kaikki on minikokoista.

JOULUN SANOMAA

Espanjasta inspiraation saanut joulumaailma valottaa myös pikkukylän historiaa. Pieni, mutta tärkeä hahmo kokonaisuudessa on nimeltään Kakkija.

Kirsikka Otsamo
Aamulehti, Pääkirjoitus

Markustaminen kannattaa, sillä mukaan tarttuu usein uusia ideoita. ”Miksei täälläkin?” muistelee sappealainen Päivi Heinonen ensimmäisiä mietteitään ennen Sappeen kylään rakennetun jouluseimen syntyä. Millainen olisi seimi, joka kuvastaisi kotikylän hi-

riää? Olisiko siinä heiniäpaaleja, kirkkoveine ja juhannuskokko? No olisi tietenkin.

San Javierin jouluseimi Espanjassa inspiroi pälkäneläisen Sappeen kylän väen loihtimaan entiseen vapaapalokunnan ruuttahuoneeseen yksityiskohtaisen ja yhä täydentyvän joulupienoismallin. Se kertoo joulun sanomaa pirkanmaalaiseen malliin. Hieno lopputulos on joulu mielen ja yhteishengen tiivistymä. Sähköt seimen sisältävään mökkiin virtaavat lahjoituksena naapurin autotallista. Kuuset talon edustalla on nekin saatu lahjoituksena. Patterit kyläyhdistys on ostanut itse. Ikkunassa komeilee kyltti,

KUVAT: ERIKA AHOPELTO / AAMULEHTI

Kun seimi aikanaan valmistui ensimmäiseen muotoonsa jouluna 2016, sen vihkiäisissä kuultiin rovastin puhe ja laulettiin Heinillä härkien kaukalon. Samana vuonna seimi kannettiin yhteisvoimin läheiseltä koululta ruuttahuoneelle.

"ALOITIMME RAKENTAMISEN SYYSKUUSSA 2016 KANSALAI SOPISTON JOULUASKARTELUKURSSILLA."

Sappeen seimen kakkaaja ei ole julkkishahmo.

SAPPEEESSA

jossa lukee ylitnekkäästi: seimi.

Nyt, kun asetelma on jo valmis, voi katsojakin sanoa, että Heinonen oli pohdinnassaan oikeassa. Hämärtyvässä illassa kinunelevä Sappeen kylän jouluseimi näyttää olevan juuri oikeassa paikassa.

Kadonnut Jeesus-lapsi

Entisessä Sappeen kylän vapaalokunan ruuttahuoneessa eli letkuvarastossa on suuri pöytä. Sen päälle on koottu parin neljän suuruinen kokoelma pieniä taloja, peltoja, vettä ja pienin sähkövaloin valaisturinne.

Seimessä tuikkivat juuri uusitut led-valot, siellä on väkeä peltotöissä, heinää on jo paaleissa, järvellä soutaa täpötäysi kirkkovene. Rakentajien lapsuskodit on valaistu pienin ikkunoin. Mukana ovat vanha koulu, nykyinen kylätalo ja luminen laskettelurinne sekä paljon muita tunnistettavia yksityiskohtia.

Jouluviikon tiistaina ruuttahuoneen hämärässä emännöivät Heinonen ja Hellevi Salonen. He kuuluvat molemmat seimen alkuperäisrakentajiin. Vaikka kello ei ole vielä neljökään, auringko näkyy enää punertavana taivaanrantana. Ulos koristellut pienet joulu-

kuuset nousevat yhä kirkkaampina esiin.

"Aloitimme rakentamisen syyskuussa 2016 kansalaisopiston jouluaskartelukurssilla. Sitten se vaan pikkujulkaa siitä muotoutui", Heinonen kertoo.

Tekijöitä oli alussa kuusi. "Hellevi on tehnyt esimerkiksi pieniä ihmisiä savesta", Heinonen sanoo. Hänen suosikkijaan ovat virkatut heinäkasat seipäissä.

Pieniä ihmishahmoja on tuotu Espanjasta, jossa yksi rakentajista ja Päivi Heinosen sisko, Kaisa Heinonen, talvella loomailce. "Ympäriällä kiertää joulukotomus", Päivi Heinonen esittelee. Toden-

totta, yhdellä laidalla ovat paimenet niityllä. Yhdessä Joosef ja Maria tekevät matkaa Betlehemiin.

Itse talin tärkein pääpari, Joosef ja Maria, on ostettu Berliinistä joulutorilta. "Siinä paketissa piti olla Jeesus-lapsikin, mutta kun avasin sen kotona, Jeesus oli kadonnut! Onneksi kylässämme asuvalla rovasti Helvi Jousmäellä oli ylimääräinen ja se saatiin tänne", Heinonen sanoo.

Loppupuolella tarinaa asetelmassa on pieni poika, joka on juuri kyykyssä puskekakalla. "Hän on kakki. Ennen niitä laitettiin Espanjan Kataloniassa joka seimeen, mutta nyt se on kuulemma vähän huonossa huudossa", naiset selittävät.

Kakkaaja eli caganer on perinteinen osa katalonialaisia seimiasetelmia. Hämmönon tavoitteena on muistuttaa, että Jumalan poika saapuu keskelle hyvin normaalia arkea. Maailmalla perinne on tosin jalostunut jo niin, että kakkaaja saattaa muistuttaa jotakuta tunnettua henkilöä housut kintuissaan.

Laskettelijat mukana

Suurin elementti isossa kokonaisuudessa on kuitenkin sen keskeltä nouseva vuori. "Se tehtiin siellä kurssilla. Sen päällä on kolmiomittaustorni, joka kaadettiin pois, kun laskettelukeskus rakennettiin", Hellevi Salonen näyttää. Vuorella on myös lunilautailijoita ja pyöräilijöitä.

Ensimmäisenä vuonna, kun seimi oli esillä, yli kaksisataa ihmistä kävi sitä ihailmassa. "Tuosta vaan tieltä poikkesivat." Tänäkin jouluna moni pysähtyy nähdesään pienen valaistun talon.

Kuka tahansa voi siis käydä ihailuissa seimeä ohikulkijana yönä päävä loppiaiseen saakka. "Ei maksa mitään!" Naiset luottavat, että kukaan tuskin haluaisi tehdä yhdessä rakennetulle seimelle mitään ikävää. Pikkutalo löytyy Sappeentien varresra, vastapäätä kyläyhdistyksen taloa osoitteessa Sappeentie 702. Kyse on Sappeen ja Ohvenon kyläyhdistysten toiminasta.

Aika katoaa

Tänä vuonna tilaan on kehitetty taas uusi etsintätehtävä. Huoneen nurkassa on pussi, josta voi nostaa päällystetyn lappusen. Jokaisessa lapussa on jokin seimen osa, jonka voi käydä etsimässä. "Etsi kakki", lukee heti ensimmäisessä kortissa, joka nousee. Koska pikkumies on jo ihailtu, nostamme uuden.

"Etsi juhannuskokko." Tehtävä osoituu haastavaksi, vaikka lopulta elementti on iso ja näkyvällä paikalla. Yksityiskohtia on niin paljon. Seimen maailmassa myöskään vuoden kierrolla ei ole väliä. Tapahtumia on samassa maailmassa niin syksyllä kuin keväältäkin.

Heinonen ja Salonen lupaavat, että jos joku omistaa mielestään Sappeen kylän joulumaailmansopivia pieniä osia, niitä saa käydä asettainassa mukaan kuvaamaan. "Kunhan ne ovat tunnelmaan sopivia."

Yksi rakentajien tavoitteista on tuoda ja vaalia esimerkiksi Espanjassa suosittua seimikuvaelmien kiertämisen Betlen kulttuuria myös Pirkanmaalla. Espanjassa yhdistykset, seurakunnat ja yksityiset ihmiset rakentavat paljon taidokkaita kuvaelmia joulun alla. Sappeen seimeen Jeesus-lapsi on jo asetettu, vaikka joissain paikoissa se tuodaan vasta jouluyönä. Suomessa jouluyö ei varsinaisesti ole ulkona kiertelyn ja seimien katselun aikaa. Vaikka voisi toki olla.

"Minulla on myös pieni seimi, jonka tein itselleni", Salonen kertoo. Se on eräällä maitolaiturilla lähistöllä. "Mutta sinne ei enää mahdu uutta, sillä se on aiwan täysi."